

جلالتمآب رئیس اجرائیه دوکتور عبدالله،

وزیر صاحبان برجسته، معینان،

اعضای پارلمان؛ سفیران عالیقدر،

مهمانان عزیز، خانم ها و آقایان،

امروز، به مناسبت تجلیل از نودوششمین سالگرد اعلام جمهوریت ترکیه با هم جمع شده ایم و به همه تان خوش آمدید گفته و می خواهم از تشریف آوری تان تشکری نمایم.

حمایت بدون قید و شرط مردم افغان حین تأسیس کشور ترکیه، فراموش ناشدنیست. افغانستان در چشمان ملت ترک از جایگاه ویژه و استثنائی برخوردار است. در واقع، فداکاری های افغان ها در راستای اخذ استقلال ترکیه یک تاریخ عمیق ۴۰۰۰ ساله دارا بوده، که در سخنرانی سال گذشته خویش نیز آنرا خاطرنشان ساخته بودم. باز هم یک بار دیگر می خواهم بعضی از حقیقت های تاریخ معاصر دو کشور را جهت ارائه آنکه امروزه از احساسات گرم و برادری برخوردار هستیم، خدمت تان ارائه نمایم.

حکومت انقره بعد از باکو، در سال ۱۹۲۰ دومین نماینده گی سیاسیش را در کابل ایجاد نمود. یک سال بعد به تاریخ ۱۹۲۱، افغانستان منحصیث اولین کشور، حکومت انقره را به رسمیت شناخت و تفاهمنامه سیاسی بنام پیمان اتفاق را به امضاء رساند. این در حالی بود که افغانستان در سال ۱۹۲۱ سفارتش را در انقره باز کرد.

غازی امان الله خان تنها عالی مقام خارجی بود که آتاترک را جهت امضاء پیمان صلح لوزان در سال ۱۹۲۳، پیمانی که بنیاد تأسیس ترکیه را تشکیل میدهد، تبریک گفته بود. افغانستان دومین کشوری بود که بعد از اتحادیه جماهیر شوروی، ترکیه را به رسمیت شناخته بود.

در سال ۱۹۲۸ سفر رسمی شاه امان الله خان به ترکیه، در واقع این اولین سفر رسمی از سران یک کشور خارجی به ترکیه بود. در جریان این سفر، ترکیه اولین تفاهمنامه همکاری تخنیکی را با افغانستان به امضاء رسانید.

بر اساس مراجعه دو کشور، بخش وسط مرز، میان افغانستان و ایران از جانب یک کمیته ترکی در سال های ۱۹۳۴-۱۹۳۵ تنظیم گردیده است.

وقتی که آتاترک در سال ۱۹۳۸ در گذشت، افغانستان تنها کشوری بود که از عزاداری پرچمش را از آغاز الی یک هفته نیمه افراشته گذاشت.

از روی همین سوابق تاریخی جمهوری ترکیه حمایت خویش را به افغانستان با تبادل هیئت های نظامی از سال های ۱۹۲۰ میلادی بدین سو آغاز نموده است.

در تاریخ نزدیک، طوریکه به همگان آشکار است، ترکیه منحصراً کشور چهارچوب برای کابل، تحت بیرق ناتو از سال ۲۰۰۲ بدین سو زمینه آموزش منسوبین اردو ملی و پولیس افغان را فراهم می نماید. تا هنوز، ترکیه ۳۶۰۲ (سه هزار و دو) پرسنل اردوی ملی و ۸۲۵۲ (هشت هزار و دوصدو پنجاه و دو) نیروی امنیتی افغان را آموزش داده و این ارقام در حال شمارش می باشد.

در ۱۸ سال اخیر، ترکیه همکاری های مختلف انکشافی را در عرصه های آموزش، زیرساخت ها و صحت عامه ارائه می نماید. تا این مدت ترکیه اضافه تر از یک هزار پروژه را به اختتام رسانیده که اینها بیشتر از یک بلیون دالر امریکائی هزینه داشته است. با این همه، افغانستان بزرگترین دریافت کننده همکاری های انکشافی ترکیه در ۱۸ سال اخیر بوده است.

جهت رسیدگی به هر کنار این کشور برادر، ذریعه سه دفتر آژانس هماهنگی و همکاری ترکیه (TIKA) در شهر های کابل، هرات و مزارشریف صورت گرفته، که این خود نیز یک مثال بی نظیری می باشد، چون تیکا (TIKA) در هیچ کشوری دیگر اضافه تر از یک دفتر نداشته است.

بخش دیگر از کوشش های ما جهت رسیدگی به نقاط مختلف افغانستان، آمادگی ها برای باز کردن دومین سرکنسلگری ما بعد از شهر مزارشریف این بار در شهر هرات نیز رو به اختتام بوده و انشالله کنسلگری خویش را در شهر هرات قبل از ختم همین سال باز خواهیم کرد.

به حیث یک نمونه دیگر از تعهدات ناگسستنی ترکیه در راستای حمایت از افغانستان، قرار است تا پوهنتون انات افغان-ترک را در کابل ایجاد نماییم. بحث و گفتگو بالای توافق نامه بنیانگذاری پوهنتونی که به نام مولانا جلال الدین بلخی رومی نامیده خواهد شد، جریان دارد.

پرتله د زیار او خواربو څخه د زده کړو د سکتور په برخه کی چی د معارف د بنیاد له خوا څخه تمویل کیږی او د یاد کړشوی بنیاد او د افغانستان د دولتی مقاماتو هر اړخیزی پاملرني او مرستو سره یی په دې هیواد کی تر ۱۲ لیسو پوري د پوښښ لاندې راوستلې دي .

همدارنگه یی خپلو کارونوته سږ کال د ننگرهار – قندهار او د افغانستان په نورو سیمو کی پیل کړي دي.

ددغو ټولو کارنو سره سره د دوه اړخیزو هیوادنو تر منځ د تجارت او د سوداګري په برخه کی هم د ترکیی او د افغانستان د هیوادنو تر منځ د ډیروکارونو او فعالیتونو لږي ته ادامه ورکړي ده . او همدا رنگه د دسمبر په میاشت کی په یوه نندارتون کی د افغان سوداګرو سره یی یو تړون لاسلیک کړ؛ چی د ترکیی د هیواد دخلکو له خوا څخه په مجانی توګه د مرستو کولو تړون وه.

میرمنو او ورونو،

نن ورځ افغانستان د پیرو زیاتو ستونځو سره مخامخ دی چی هیڅ یو هیواد یی په یوازیتوب سره نشی زغملی او همدا راز د یادولو وړ ده چی مور نه یوازی د دي ډول مرستو لری ته په پاملرني سره ادامه ورکول ؛ بلکه د دوه هیوادونو تر منځ موجوده اړیکو ته پرمخ تگ ورکولو سره یی نوره یی لا هم پیاوړي کړو.

درنو میلمنو،

نن ورځ افغانستان د یوي ستري ستونځي سره مخ ده چی د دي هیواد د پر مخ تگ لا عمیل گرځیدلي دي.

زه تاسو ته دا نه وایم چی د دغو ډول نا امیديو او ناخوالیو سره څه باید وکړي اوڅه و نکړي ؛ بل دا چی د فومی او نژادی ستونځي په دي هیواد کي یو بل ستر لاعمیل گرځیدلی دی ، د سولي لپاره د خبرو او مذاکرو پایيلي کولای شی چی تاسی سولي ته ورنژدي کړی .

زما په نظر دملتونو د یو بل په خیر کی نیول ، د سیاسی او ټولنیز عدالت په شتون سره که څه هم آسانه کار ندی ، خو د ریار او زحمت او پوره باور سره پدي لپار کی بریالیتوب ته د رسیدلو او په دی مبارزه کي د یو بل لاس ورکولو ته اړتیا لیدل کیږی.

ټاکنی د دموکراسي لمړنی بنیاد او اساس جوړوی ، د تیرکال د ولسی جرگي ټاکنی ، او همدا راز د سبر کال د د سمبر د میاشتي د ولس مشری د ټول ټاکنو لری د دموکراسی نښي بلل کیږی .

هیله مند یم چی د دغه فرصت څخه په ښه توگه گټه پورکړل شی. زه د ټولو سیاسینو څخه د زړه له کومي منندوی یم چی سره د ټولو امنیتي ستونځو سره یی خپله دنده ترسره کړي ده.

هیله مند یم چی د دغو ټولو ټاکنو او انتخاباتو پایله په هیواد کی د سولي په راتگ سره د خلکو تر منځ د یوالی او هم غږگی زیری راوړی .

زما په باور د دغو ټولو منځ ته راغلي خالتونه ، د یوه منتخب دولت د جوړیدلو لپاره ښي پایيلي ولری . د سولي په لپار کی هلي ځلي د هر څه نهایی او ورستني پایيلي نشی کیدای ، خو د دي سره سره سولي ته د دوه لپارو د شتون احتمال لیدل کیږی ،

لمړی دا چی د هیواد دټولو قشرونو او بیلابیلو طبقو سره چی په هغه کی ځوانان – ښځي – بنیادونه او تنجو گانی او همدا رنگه رساني پکښي ځای ولری ، او ورسره لیدني کتني وشی . همدا رنگه د منطقوی او بین المللی سوداگرو او تجارانو برخه به پکښي د اطمینان وړ وی .

دوهم دا چي د منطقوي تړونونو من ته راوړل ، نه دا چي د وزيرانو په گډون د کنفرانسونو جوړول او داسي نور.....

زه هيله مند يم چي د استانبول ناسته ، چي د دسمبر د مياشتي په نهمه نيټه چي جوړه به شي ، هر اړخيزه او مثبتې پايلې لرلو سره به سر ته ورسيري .

د دغه دوه فکتورونو په نه شتون سره د سولې راوړل به د ستونځو څخه ډک وي . د دغه ډول رقابتونو شتون سره چي سياسيون د يو شمير ستونځو سره مخامخ کيږي ، هيله مند يو چي د افغانستان حاکمان او سياست مداران د خپل ځای او جلال څخه په قربانيو ورکولو سره هيواد کي سوله تأمين کړي ، او خپل هيواد والو ته اطمینان ورکړي ،

قدرمنو خویندو او ورنو ، د ترکيې هيواد به پدي ليار کي د افغانانو سره اوږد محاله مرستو او همکاريو ته ادامه وکړي ،

د دغه دوه فکتورونو په نه شتون سره د سولې راوړل به د ستونځو څخه ډک وي . د دغه ډول رقابتونو شتون سره چي سياسيون د يو شمير ستونځو سره مخامخ کيږي ، هيله مند يو چي د افغانستان حاکمان او سياست مداران د خپل ځای او جلال څخه په قربانيو ورکولو سره هيواد کي سوله تأمين کړي ، او خپل هيواد والو ته اطمینان ورکړي ،

قدرمنو خویندو او ورنو ، د ترکيې هيواد به پدي ليار کي د افغانانو سره اوږد محاله مرستو او همکاريو ته ادامه وکړي ،

مننه !